

POSTANOWIENIE

11 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 11 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku K.A.
z udziałem K.W., M.B. i A.A.
o zmianę stwierdzenia nabycia spadku,
na skutek skargi kasacyjnej K.A.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z 7 kwietnia 2025 r., II Ca 1849/24,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej pkt 3. zaskarżonego postanowienia;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K.A. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 7 kwietnia 2025 r., zaskarżając to postanowienie w bliżej określonej części, wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części, jak również o uchylenie poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego w

Wieliczce z 9 maja 2024 r. w części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca powołała się na wstępujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy „wstrzymanie biegu toczącego się postępowania” na skutek wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, o którym mowa w art. 124 § 1 k.p.c., zgłoszonego przez nieporadną osobę przed wszczęciem postępowania, dotyczy również wstrzymania biegu zawitego terminu do dokonania czynności wszczynającej przyszłe postępowanie rozpoznawcze?

2) Czy „wstrzymanie biegu toczącego się postępowania” na skutek wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, o którym mowa w art. 112 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgłoszonego przed wszczęciem postępowania, dotyczy również wstrzymania biegu zawitego terminu do dokonania czynności wszczynającej przyszłe postępowanie rozpoznawcze?

3) Czy zasada prymatu woli testatora, określona w art. 948 k.c., wpływa na sposób interpretacji art. 679 § 1 zdanie 2 k.p.c. i oceny, czy wnioskodawca dochował rocznego terminu na złożenie wniosku o zmianę postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, określonego w art. 679 § 1 zdanie 2 k.p.c.?

W odpowiedzi na skargę uczestniczki M.B. i K.W. wniosły o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108). Wnioskodawczyni nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia Sądu Okręgowego w części oddalającej apelację uczestnika A.A. (pkt 3. zaskarżonego postanowienia). Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części, na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., jako niedopuszczalnej.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

Przedstawione przez skarżącą zagadnienia prawne tych wymagań nie spełniają. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wnioskodawczyni sporządziła jedno, wspólne uzasadnienie dla wszystkich trzech zagadnień prawnych, które poza odwołaniem się do orzecznictwa Sądu Najwyższego związanego z wykładnią art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., składa się z zaledwie trzech zdań, mających przy tym charakter ogólnikowy i abstrakcyjny, niepowiązanych z okolicznościami sprawy (s. 13-14 skargi). Tymczasem, każde z zagadnień wymagało odrębnego uzasadnienia, które powinno zawierać argumenty wskazujące na istnienie poważnych wątpliwości prawnych odnośnie do przedstawionego zagadnienia, przytoczenie istniejących na tym tle poglądów orzecznictwa i doktryny oraz przedstawienie rozbieżnych interpretacji prawnych i racji jurydycznych stojących za każdą z nich. Tego w uzasadnieniu wniosku skarżącej o przyjęcie skarg kasacyjnej do rozpoznania niewątpliwie zabrakło. Taka konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uniemożliwia jego uwzględnienie.

Niezależnie od tego należy wskazać, że art. 679 § 1 k.p.c. ma charakter wyjątkowy, umożliwia bowiem zmianę prawomocnego orzeczenia. Wprowadza w związku z tym restrykcyjne ograniczenia, dotyczące podstawy i terminu do zgłoszenia takiego wniosku. Zdanie drugie art. 679 § 1 k.p.c. stanowi, że uczestnicy postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie mogą opierać żądania zmiany postanowienia na podstawie, którą mogli powołać we wcześniej przeprowadzonym postępowaniu, co oznacza prekluzję zgłaszania twierdzeń i środków dowodowych, które mogły być, a nie zostały przytoczone w poprzednim postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Uczestnik postępowania ograniczony jest także ustawowym terminem procesowym uznawanym za termin zawity; wniosek może zgłosić tylko przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał możliwość powołania się na podstawę poprzednio dla niego niedostępną (zob. uchwałę SN z 21 marca

2001 r., III CZP 4/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 144, i postanowienie SN z 26 stycznia 2001 r., II CKN 784/00, OSNC 2001, nr 7-8, poz. 118).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie, w jakim nie podlegała odrzuceniu, a stosownie do art. 520 § 1 i art. 102 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., mając na względzie sytuację majątkową skarżącej, nie obciążył jej kosztami postępowania kasacyjnego.

(D.Z.)

[SOP]